

YAKIN ÇAĞ'DA AVRUPA'DA MEYDANA GELEN GELİŞMELER

Yedi Yıl Savaşları (1756 - 1763)

- ✓ İngiltere ve Fransa arasındaki sömürgecilik yarışdır.
- ✓ 1763 Paris Antlaşması'yla, Kuzey Amerika ve Hindistan'daki Fransız sömürgeleri İngiltere'nin eline geçmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Kurulması

- ✓ Yedi Yıl Savaşları sonucunda ekonomisi bozulan İngiltere, kolonilere sattığı ürünlere yeni vergiler koymuştur. Bunun üzerine 13 koloni ortak hareket etme kararı olarak **1774 I. Filedelfiya** ve **1776 II. Filedelfiya Kongrelerini** düzenlemişlerdir. 1776'da "İnsan Hakları Bildirisi" yayınlanmış ve İngiltere ile savaş kararı alınmıştır.
- ✓ Fransa'nın desteğini alan Amerika kolonileri sekiz yıllık bir savaşın ardından **1783 Versay Antlaşması'yla** bağımsızlıklarını kazanmıştır. Koloniler 1787 yılında ilk Amerikan anayasasını hazırlamış ve federal bir cumhuriyet kurmuştur. İlk ABD başkanı George Washington'dur.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Kurulmasıyla

- İnsan Hakları Beyannamesi ilan edilmiş ve demokratik bir yönetim kurulmuştur.
- Amerika Kıtası'na yapılan göçler artmış, bu sayede Avrupa'da işsizlik, siyasi ve dini kavgalar azalmıştır.

1750 Sanayi İnkılabı

- ✓ Sanayi Devrimi, makineleşme sürecidir. İnsan ve hayvan gücüne dayalı üretimin yerini makine gücüne dayalı üretim almıştır.
- ✓ Kömürün enerji kaynağı olarak kullanılmaya başlanması ve James Watt'ın (Ceyms Vat) buhar makinesini geliştirilmesiyle devrimin temeli atılmıştır.
- ✓ XVIII. yüzyılda İngiltere'de ortaya çıkmış ve zamanla dünyaya yayılmıştır.
- ✓ Ortaya çıkmasında Avrupa'da bilim ve teknik alanındaki çalışmalar etkili olmuştur.

Sonuçları

- Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçilmiştir.
- El tezgahları yerini makinelere bırakmıştır.
- Üretimde artış ve ekonomik büyüme yaşanmıştır.
- İşçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Zamanla işçi haklarını koruyan sendikalar kurulmuştur.
- Bankacılıkta, ticaretle ve para hacminde büyüme yaşanmıştır.
- Ham madde ve pazar arayışı devletler arasında ekonomik rekabete neden olmuştur.

- Sosyalizm gibi yeni ideolojiler ortaya çıkmıştır. Bu durum Avrupa'da sınıf mücadelesine bağlı ideolojik karışıklıkların başlamasına yol açmıştır.
- Köyden kentlere göç hareketi hızlanmıştır. Avrupa'da hızlı bir şehirleşme süreci yaşanmıştır.
- Sosyal hayat değişikliğe uğramış ve toplumun gelecekteki yapısı bozulmuştur.

Osmanlı Devleti'ne Etkisi

- ✓ Osmanlı sanayi devrimini gerçekleştirememiştir ve sonuçlarından olumsuz etkilenmiştir. Avrupa ucuz ürettiği ürünleri kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı pazarına sokmuştur. Osmanlı esnafı batı ile rekabet edememiş ve lonca teşkilatı çökmüştür. Osmanlı batının açık pazarı haline gelmiştir.
- ✓ Avrupalı devletler ham madde ve pazar ihtiyacını karşılamak için Kuzey Afrika ve Arap yarımadasındaki Osmanlı topraklarına yönelmiştir.

1789 Fransız İhtilali

Nedenleri

- ✓ Fransa'nın XVI. yüzyıldan beri kendisini "Tanrıdan başka kimseye hesap vermek zorunda görmeyen" krallar tarafından baskıyla yönetilmesi
- ✓ Halkın birbirine eşit olmayan sınıflara ayrılması
- ✓ XVIII. yüzyılda Montesquieu (Montesku), Voltaire (Volter) ve Rousseau (Ruso) gibi önemli düşünürlerin eşitliği, adaleti ve özgürlüğü savunarak halkı bilinçlendirmesi
- ✓ İngiltere ve Amerika'daki insan hakları ve demokratikleşme hareketlerinden etkilenilmesi
- ✓ Yedi Yıl Savaşlarının kaybedilmesi ve Amerika'daki kolonilere maddi yardımda bulunulması
- ✓ Fransa kralının ekonomiyi düzeltmek için haksız olarak yeni vergiler koyması ve soylularla din adamlarının vergilerden muaf tutulması
- ✓ Fransa'nın ekonomik yükünü çeken burjuva sınıfına ve köylülere siyasal hakların verilmemesi

Başlaması

Kral XVI. Louis, ekonomik sıkıntıları çözmek amacıyla "Etats Generaux"yu (Eta Jenero) 5 Mayıs 1789'da toplamıştır. Ancak meclisteki sınıflar arası mücadele sorunun çözümüne engel olmuştur. Halk temsilciler 17 Haziran 1789'da Etats Generaux'yu (Eta Jenero) "Ulusal meclis" ilan etmiştir. Daha sonrada Kurucu Meclis'e dönüştürerek anayasa hazırlığına başlamıştır. XVI. Louis'in meclisi dağıtacağı haberleri üzerine halk, siyasi suçluların bulunduğu Bastil hapishanesini basarak ihtilali başlatmıştır. (14 Temmuz 1789)

İhtilal Süreçleri

- ✓ 1791 - 1792 yıllarında "Yasama Meclisi Dönemi" başlamıştır. Fransa'da Konvansiyon Meclisi kurulmuş ve cumhuriyet ilan edilmiştir. (Konvansiyon Dönemi)
- ✓ 1795 - 1799 yıllarında yürütme gücü, meclis tarafından seçilen ve direktuvar denilen beş üyeden oluşan bir kurula verilmiştir. (Direktuvar Dönemi)
- ✓ Napoleon, konsüllük yönetimiyle Fransa'da, İhtilal Dönemini sona erdirmiştir. 1804'te yapılan halk oylaması ile konsül yönetimi imparatorluğa dönüştürülmüştür. Böylece 1799 yılından itibaren, on beş yıl sürecek olan Napoleon Dönemi başlamıştır.

Sonuçları

- Fransa'da mutlak monarşi yıkılmıştır.
- Egemenliğin halka ait olduğu ilkesi kabul edilmiştir.
- Eşitlik, özgürlük, ulusçuluk, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, adalet gibi düşünce akımları ve kavramlar dünyaya yayılmıştır.
- Liberalizm ve milliyetçilik fikirlerinin yayılmasıyla ulus-devlet anlayışı ortaya çıkmıştır.
- Milliyetçilik fikrinin yayılması ile imparatorluklar dağılma sürecine girmiştir.
- Bu olay Yeni Çağ'ın sonu, Yakın Çağ'ın başlangıcı kabul edilmiştir.
- İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi ilan edilmiştir.
- İhtilal fikirlerinin yayılmasına engel olmak için Avusturya ve Prusya başta olmak üzere Avrupalı devletler Fransa'ya savaş ilan etmiştir. Koalisyon Savaşları (İhtilal Savaşları) ile Avrupa'nın siyasi, sosyal ve ekonomik yapısı değişmiştir.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

- ✓ Demokrasi, insan hakları, eşitlik, adalet gibi kavramlar Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Kanun-i Esasi'nin ilan edilmesini sağlamıştır. Böylece Osmanlı ülkesinde demokratikleşme süreci başlamıştır.
- ✓ XIX. yüzyılda milliyetçilik akımının etkisiyle ülkede isyanlar çıkmıştır. (Yunan ve Sırp isyanları gibi) Osmanlı Devleti dağılma sürecine girmiştir.

NOT

- ✓ Fransız ihtilali sonucunda yayılan fikirler doğrultusunda 1849'ta Macarlar bağımsızlık için isyan etmiştir. Avusturya isyanı kanlı bir şekilde bastırılmıştır. Ancak kaçan Macar mülteciler Osmanlıya sığınmıştır.
- ✓ Rusya'ya karşı 1830'da Lehliiler bağımsızlık için isyan etmiştir. İsyân bastırılmıştır.

1815 Viyana Kongresi

- ✓ Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan fikir akımları Napoleon tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır. Bunun üzerine Avrupalı devletler güçlerini birleştirmiş ve Fransa'yla savaşmıştır. Bu savaşlarla Avrupa'nın siyasi haritası değişmiştir. Avrupa'nın siyasi şeklini düzenlemek ve İhtilal fikirlerinin yayılmasına engel olmak için Viyana Kongresi toplanmıştır.
- ✓ Kongrede alınan kararlara İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya yön vermiştir.
- ✓ Osmanlı Devleti kongreye katılmamıştır.
- ✓ Viyana Kongresi ile Avrupa'da başlayan döneme "Restorasyon Dönemi" denmiştir. Viyana Kongresi kararlarına Avusturya Başbakanı Meternich öncülük ettiği için bu dönemde benimsenen politikalara "Meternich Sistemi" denmiştir.
- ✓ Milliyetçi isyanların desteklenmemesi ve demokratik hareketlerin engellenmesi kararları benimsenmiştir.
- ✓ Avrupa'da sınırları belirlenirken milliyet, din ve dil farklılıkları dikkate alınmadığı için Avrupa'da kalıcı barış sağlanamamıştır.
- ✓ 1827 Navarin baskını ile Meternich sistemi çökmüş ve Restorasyon Dönemi kapanmıştır.

1830 İhtilalleri

- ✓ X. Charles (Çarls), Fransa'da Meşrutiyeti yıkıp monarşiyi yeniden kurmak amacıyla yeni kanunlar çıkarmıştır. X. Charles, muhalefeti kaldırmak isteyen Paris'te üç gün süren çatışmalar yaşanmıştır ve Charles, tahtını bırakarak ülkeyi terk etmiştir. 1830 İhtilali ile liberal fikirleri savuna Louis Philippe (Lui Filip) tahta çıkmış ve daha demokratik bir yönetim kurulmuştur.
- ✓ Fransa'dan sonra diğer Avrupa ülkelerinde görülen 1830 İhtilalleri sonucunda liberal demokrasiler güçlenmiş, parlamenter sisteme geçiş hızlanmıştır.
- ✓ 1830 İhtilalleri, Belçika ve İspanya'da da liberalizmin başarısı ile sonuçlanmıştır.

1848 İhtilalleri

- ✓ Avrupa'da özgürlük ve eşitlik anlayışı sonucunda yeni hak talepleri ortaya çıkmış ve 1848 İhtilalleri yaşanmıştır.
- ✓ İlk olarak Fransa'da başlayan 1848 İhtilallerinde liberalizmin yanında milliyetçilik ve sosyalizm akımları etkili olmuştur.
- ✓ Fransa'da Kral Lui Filip'in işçi sınıfının sorunlarını çözmede yetersiz kalması ve kişisel hürriyetleri kısıtlayarak kendi iktidarını güçlendirme yoluna gitmesi halkın tepkisine neden olmuştur. Bu gelişmeler üzerine ayaklanma çıkmıştır. Sonunda kral istifa

etmiş ve ülkeyi terk etmiştir. Fransa'da cumhuriyet ilan edilmiştir.

- ✓ Hollanda, İsviçre ve Danimarka'da yeni anayasalar yapılmış ve demokratik yönetimler kurulmuştur.
- ✓ İngiltere'de, işçiler hak talebiyle ayaklanmış ancak başarısız olmuşlardır.
- ✓ 1848 İhtilalleri, ulusal birlik ve bağımsızlıklarını sağlamak isteyen İtalya, Almanya ve Macaristan'da amaçlarına ulaşmamıştır.